

men flyttur yvir í »Tórshavnar búnaðarfelag«. Hann er ongan lunda útkoyrdur.

Í sonnum felagsanda má tað verða endamálið at fáa so nógvur heildir, sum møguligt. Búnaðarfelagsandin er at byggja upp mong felog, ið standa saman í »Føroya búnaðarfelag«, til frama fyri føroyskan landbúnað. Einstaklingar, ið staði hava í meginfelagnum, verða bert at flyta í undirfelog, um tey vera stovnað í húsara heimbygd.

Til hina donsku tænastuna, ið harra Húsgarð væsast um, skal eg siga, at vit ikki ganga stjórnarorindi, men rokja orindi rættvísinsins.

Men harra Húsgarð! Tygum, sum eru í tænastu hjá tí danska búnaðarmálaráðinum, og fáa fyri tað einar 40 danskar krónur um dagin fyri starv tygara, er tað rættferðsbugur tygara, ið er avgerandi í tygara stöðu, ikki bert til mín, »Socialdemokratinn«, formannin í okkara felag, búnaðarskúla o. m. a.?

Eg loyvi mær at halda: nei!

M. S. Viðstein.

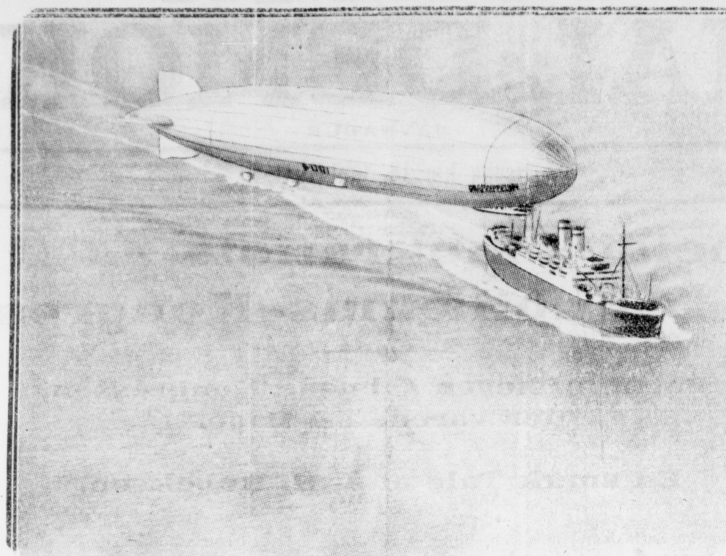
De islandske Altingsvalg.

(Telegram til »Føroya Social-Demokrat«.)

Reykjavík 15.—6.—31.

Valresultatet foreligger endnu kun i de nye Kredse: Tre Socialdemokrater er valgt, 3 Fremskridtspartiet, 6 Konservative. Socialdemokraterne har tabt et Mandat til de Konservative. Endeligt Resultat foreligger ikke endnu i de Valgkredse, hvor Fremskridtspartiet er stærkest.

Høvdingar hittast.

Zeppelin greivi og eitt Amerikafar.

Torskelevertranens Værdi i vor Tid.

Torskelevertranens Værdi i det daglige Liv kan ikke maales med den økonomiske Alens, der fastsætter Dagsprisen. Som en Værdi, der kastes paa Verdensmarkedet, burde Efterspørgselen i nogen Grad være den Faktor, som bestemte Prisen paa Torskelevertran. Det sidste Aars nervøse Prisfald for alle Olier har midlertidig ogsaa draget Prisen for Tran nedad, trods

det, at Begeret efter god Tran stadig er stigende i Verdensforbruget. Men Beviset for, at Tranen under normale Forhold vil hævde sin Værdi, ses maaske bedst derved, at da Oliepriserne faldt katastrofalt (Hvalolie ca. 80%), reagerede Tranprisen ganske vist ogsaa men kun ca. 35%; endvidere var Tran den første Olie, der viste Stigning igen, da Oliemarkedet atter syntes at ligge fast.

Første Klasses Torskelevertran vil altid kunne finde Afsetning paa Markedet, og Grunden hertil maa søges i dens store Værdi som Medicintran, og i Kraft af dens sundhedsbefordrende Egenskaber i dens store Anvendelse indenfor Næringsmiddelindustrien (Margarine). Første Klasses Torskelevertran er det, som af alle kendte Produkter har vist sig rigest paa de saakaldte fedtopløselige Vitaminer. Tranens allerede tidlig anerkendte medicinske Virkning tilskrives nu udelukkende dens Vitaminholdighed.

Tranens Vitaminholdighed er dog afhængig af Fremstillingsmaaden. Der kan nemlig gaa mere eller mindre Vitamin fra Leveren over i Tranen, alt efter Fremstillingsmaaden. Endvidere i hvilken Grad Luftens Surstof har haft Anledning til at indvirke paa Tranen under og efter Fremstillingen. Vitaminet er nemlig efter alt at dømme en uætteligt Forbindelse, og som saadan meget omfindtlig for Oxydation, og da særlig ved højere Temperaturer. Vil man derfor forsøge at udnytte Levermængden, der, som det er Tilfældet med den Lever, der er i den af færøske Fiskere fisket Torsk, nu kastes over Bord, maa man tage Hensyn til disse to Hovedfaktorer.

Det kan saaledes ikke nytte at fastholde den tidligere anvendte Metode, som maa beteg-

nes som meget primitiv. Det var den, hvor Leveren opsamledes i aabne Fade og overladt til sig selv. Smeltningen foregik ved, at Solen opvarmede Levermassen, indtil Tranen flød op og blev afskummet og overført i et andet Fad. Denne Tran har en gennemtrængende, ubehagelig Lugt og smager nærmest raaden. Trods sin klare Farve har den ikke mindste Betydning til at kaldes Medicinaltran; thi der findes overhovedet ikke Antydning af Vitaminer deri. Luftens Iltning og Lysets Gennemtrængning har bortelimineret dem. — Denne Tran kan i bedste Fald kun anvendes i Industrien (Sæbe- og Læderindustrien) og betales i Dag meget lavt.

Nu skal det dog bemærkes, at selv om der i Fremstillingen af Torskelevertran er taget tilbørlig Hensyn til Udelukkelse af Lys og Luft under en Afsmeltningsproces, godt kan ske dette, at Produktet viser sig inaktiv (Vitaminløs); men Aarsagen hertil maa da søges i Torskens Ernæringsforhold, som er væsensbestemmende for, at der overhovedet findes Vitaminer i Leveren. Dog kan Gydetiden ogsaa have nogen Indflydelse derpaa.

Tranens Vitaminholdighed kan altsaa fastslås som Værdimåler for den, ikke alene som Kvalitetsbetegnelse til Medicinalbrug, men ogsaa for, hvad den kan indbringe i Pengeværdi. Og naar der nu kan fremstilles en Vare af et Raaprodukt, som i stor Udstrækning er til Stede, og som paa Markedet saa godt som altid er en Salgsvarer, var det saa ikke Umagen værd at forsøge at skabe en ny Indtægtskilde for Færingerne? — Efter Statistisk Aarbog udfører Færøerne ca. 200 Tons Tran aarlig (væsentlig udvundet efter ovennævnte primitive Metode), men

efter Færøernes samlede Fiskeeri, og forsaavidt den fiskede Torsk har samme Levervægt og den samme Tranholdighed, burde Færøerne kunne producere og udføre ca. 2000 Tons Tran til en Værdi, som, sat efter Prisen for almindelig Industritrans, alligevel vilde være af stor Betydning for Øerne under de nuværende økonomiske knugende Forhold.

Det vil derfor være af Interesse at følge de Forsøg, som der for Tiden gøres med nogle Apparater, der for Tiden er indstillerede i 3 færøske Kulturer, under Grønlandsfiskeriet. Skulde disse vise sig at slaa an, vil man om Bord i de færøske Fiskefartøjer kunne fremstille en Tran, der i Kvalitet vil vise sig at kunne konkurrere med selv de bedste, som findes paa Markedet, idet der paa den Maade kan fremstilles en Raatran, som gennem en tidssvarende Forædlingsproces kan blive en Medicinalvare, der maa regnes med.

Ved Undersøgelser, som er foretaget af norske Videnskabsmænd, har det vist sig, at der ikke er nogen væsentlig Kvalitetsforskel paa Medicinaltran af norsk og newfoundlandske Oprindelse, hvilket betyder, at Levertran, skønt udvundet af forskellige Torskearter med forskellige Ernæringsforhold, alligevel kan give en Standardkvalitet.

Foruden Norge og New Foundland, som har en stor Tranindustri, er Island, England og Skotland, Britisk Columbia og Japan ogsaa kommen til. Trods dette synes det, at jo mere Tran der kommer paa Markedet, desto mere Anvendelse findes der til denne Vare.

Derfor vil det ikke betyde noget om der paa Færøerne blev produceret baade 2 og 3000 Tons Tran; der skal nok blive Afsetning for den.

Norgeskrevet.

Sammenstøt mellem politi og lockoutede arbejdere. — Krigsskibet og soldaterne udkommanderet til beskyttelse af streikebrytere.

(Fra vor Korrespondent).

Oslo, den 10. juni 1931.

Tiltross for den langvarige og omfattende lockout har alt gaaet rolig for sig lige til de sidste dage. Streikebryteri har da heller ikke funnet sted i nogen større udstrækning. Men nede paa Norsk Hydros (salpeterfabrikkenes) laasteanlegg på Menstad ved Skien har der arbeidet henimod et snes mann med løsløst og løstning for Norsk Hydro. Disse arbejdere har kontrakter med fabrikken og er ikke fagorganiserte. De lockoutede arbejdere har flere gange henstillet til dem at innstille arbeidet, men uten resultat.

Lordag begikk imidlertid politiet den dumhet at arrestere formannen i den stedlige fagforening og transportere ham til Oslo. Samtidig blev alle demon-

I stadig større Kredse —

praktisk talt i hvert Hjem, anvendes ATA — Henkels Skurepulver. — ATA er brilliant til Enalje, Aluminium, Sten og Porcelæn. Dog bør det ikke anvendes paa lakerede eller malede Genstande. ATA er Hjemmets uundværlige Hjælpe-middel, virkningsfuldt, billigt og let at bruge, takket være det praktiske Strøglag. Pris pr. Strøglag 25 Øre og Pakker à 15 Øre.

Enefabrikanten:
Henkel & Co., A.S.
København.

ATA